

ANNEX

Resultat de l'enquesta sobre formació continuada adreçada als col·legiats

MARIA JOSÉ OROBITG I DELLÀ*

Resum: Es presenten els resultats i l'anàlisi de l'enquesta lliurada a tots els col·legiats des de la Vocalia de Formació el març de 1993. L'objectiu ha estat conèixer els seus interessos i necessitats respecte a organització dels cursos i temàtiques d'interès per poder planificar la nova programació.

1. Per què una enquesta¹

En acceptar la vocalia de formació de la Junta del Col·legi, un dels problemes que es va plantejar tot seguit fou la planificació i organització de cursos dirigits a aquest col·lectiu d'acord amb les seves necessitats i els seus interessos.

Per apropar-me al coneixement d'aquestes necessitats ha estat convenient realitzar una enquesta dirigida als professionals que integren el Col·legi.

2. Metodologia

La base del treball, la constitueix una enquesta lliurada per correu a la totalitat de professionals inscrits al Col·legi.

L'enquesta s'ha dividit en dues parts: la primera recull les dades socioprofessionals i la segona els interessos temàtics i organitzatius.

A la primera part s'havia de senyalar amb una creu el quadre que correspon-

---

*Vocal de formació del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Biblioteca del Mil·lenari (Sant Cugat del Vallès)

1. Agraïxo novament la col·laboració dels col·legiats que han participat en l'enquesta, de Cristina Pérez que n'ha introduït les dades i de J.Francisco Doz pels seus consells i supervisió de l'anàlisi estadística.

gués a la situació professional de l'enquestat (treballant en la professió o a l'atur); el caràcter del centre (públic o privat) i la tipologia (pública, escolar, nacional, universitària, arxiu i especialitzada o centre de documentació). Finalment, s'havia d'indicar l'àrea geogràfica del lloc de treball i el de residència habitual (Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i d'altres).

Per conèixer els interessos s'han diferenciat els temàtics i els organitzatius.

Als primers corresponen 23 opcions on s'havien de marcar 8 preferències.

Són les següents:

- Atenció a l'usuari
- Informació bibliogràfica
- Gestió administrativa
- Selecció de fons (monografies, publicacions periòdiques, àudio-visuals i altres)
- Catalogació, classificació i indexació (amb les mateixes subdivisions que l'anterior)
- Cerques a bases de dades
- Gestió
- Avaluació
- Formació d'usuaris
- Automatització *
- Difusió
- Dinamització
- Restauració
- Noves tecnologies (videotex, CD-ROM i altres)
- Tractament de textos (Wordperfect, Wordstar i altres)
- Màrqueting
- Psicologia *
- Mitjans de comunicació
- Grups especials d'usuaris *
- Comunicació
- Literatura *
- Art

A més, les opcions senyalades amb (*) s'han plantejat de forma oberta amb la possibilitat d'especificar-ne algun aspecte concret. Finalment, s'hi ha incorporat també una pregunta oberta a qualsevol altre suggeriment no inclòs en els altres apartats.

Els aspectes organitzatius integren els horaris, la distribució i la tipologia de cursos.

Als horaris (matí, tarda, dissabtes i caps de setmana) i la tipologia (cursos, seminaris, conferències, xerrades i altres) es podien indicar dues respostes. La distribució (cursos més llargs o més curts) n'admetia només una.

Un cop contestada l'enquesta s'ha retornat a la seu del Col·legi personalment, per correu o per fax.

El tractament de les dades s'ha realitzat amb la base de dades DBASEIII plus, versió 1.0 i l'anàlisi amb el paquet estadístic SPSS/PC.

3. Resultats i anàlisi de les dades

3.1. Respostes

El nombre total de col·legiats inscrits al moment d'enviar-se l'enquesta (març de 1993) era de 1.010.

Les enquestes retornades han arribat a 248. El percentatge de resposta és del 22,3%

Les problemàtiques que s'han plantejat a l'hora d'analitzar les enquestes han estat:

- Absència de dades en algun camp.
- Més de 8 opcions a l'apartat d'interessos temàtics.

Davant d'això s'ha optat per anul·lar les enquestes que, en aquest darrer apartat, han contestat més d'11 opcions. Això implica l'anul·lació de 16 enquestes. Les enquestes on s'ha respost 9, 10 i 11 temes han estat 29, 17 i 12, respectivament.

Així, el total d'enquestes correctes és de 232 amb un percentatge sobre el total d'enviades de 22,9%.

El percentatge total de respostes (22,9%) és baix en relació al nombre d'enquestes enviades. El mitjà de retorn facilita aquest fet ja que a d'altres enquestes s'adjunten mitjans necessaris perquè a l'enquestat la tramesa de l'enquesta no li ocasioni cap despesa.

Aquesta xifra, tanmateix, possiblement revela el nombre d'usuaris potencials ja que, és factible que els professionals que han respost són els més interessats en cursos.

3.2. Característiques socioprofessionals (taula 1)

Taula 1.

Característiques socioprofessionals dels col·legiats que han contestat l'enquesta (n=232 (100%)).

Situació professional:

- desenvolupen professió.....	218	..(94,0%)
- atur	13	...(5,6%)
- no contesten	1	...(0,4%)

Centre:

- públic	169 ..(72,8%)
- privat	50 ..(21,6%)
- no contesten	13 ..(5,6%)

Tipologia de centre:

- pública	67 ..(28,8%)
- escolar	10 ....(4,3%)
- nacional.....	5 ....(2,2%)
- universitària	64 ..(27,6%)
- arxiu	6 ....(2,6%)
- especialitzada/centre documentació	61 ..(26,3%)
- no contesten	19 ....(8,2%)

Àmbit geogràfic del centre:

- Barcelona.....	182 ..(78,4%)
- Girona	9 ....(3,9%)
- Lleida	3 ....(1,3%)
- Tarragona	14 ....(6,0%)
- altres.....	2 ....(0,9%)
- no contesten	22 ....(9,4%)

Lloc de residència habitual:

- Barcelona.....	190 ..(81,9%)
- Girona	8 ....(3,4%)
- Lleida	4 ....(1,7%)
- Tarragona	13 ....(5,6%)
- altres	1 ....(0,4%)
- no contesten	8 ....(3,4%)

L'atur entre els col·legiats que han respost constitueix una situació laboral poc freqüent. La majoria estan desenvolupant la professió ocupant llocs de treball sobretot al sector públic.

Segons la tipologia de centres, les enquestes es reparteixen equilibradament entre professionals de biblioteca pública (28,4%), universitària (27,6%) i especialitzada o centres de documentació (26,3%).

El lloc de treball es centra a Barcelona. El nombre de col·legiats d'altres zones de Catalunya és baix: oscil·la entre el 6% i l'1%. La residència habitual segueix la mateixa dinàmica.

3.3. Interessos temàtics (taules 2 i 3)

Taula 2

Interessos temàtics (en percentatge respecte al total de respostes).

>45%	Gestió ..... 59,1% Cerques a bases de dades ..... 48,7% Informació bibliogràfica .....48,3% Formació d'usuaris 45,3%
30-45%	Difusió .....43,7% Avaluació .....41,8% CD-ROM .....40,1% Atenció a l'usuari .....34,5% Wordperfect..... 32,3% Gestió administrativa .....31,5% Dinamització 31,0%
15-30%	Videotex.....29,7% Selecció de monografies .....28,4% Màrqueting ..... 27,2% Catalogació d'àudio-visuals .....26,7% Selecció de publicacions periòdiques ..... 25,4% Mitjans de comunicació .....25,0% Catalogació de publicacions periòdiques .....22,4% Comunicació .....21,1% Selecció d'àudio-visuals.....20,3% Catalogació de monografies .....19,8% Automatització 16,0%
<15%	Restauració.....14,2% Psicologia .....13,8% Art .....7,7% Grups especials ..... 5,6% Wordstar ..... 4,3% Literatura 3,8%

A la taula 2 s'indiquen els temes escollits segons el percentatge de repostes, diferenciant-los en quatre apartats: els que han estat escollits per més del 45%, entre el 45% i el 30%, entre el 30% i el 15% i menys del 15%.

La taula 3 agrupa per tipologia de centres (biblioteca pública, escolar, nacional, universitària, arxiu i especialitzada) els interessos temàtics més rellevants ordenats de major a menor.

Taula 3.

Principals interessos temàtics per tipologia de centres
(en percentatges respecte al total de respostes per cada tipus de centre).

Pública	Difusió.....	63,6%
	Dinamització	53,0%
	Atenció a l'usuari	51,5%
	Formació d'usuaris	48,5%
	Gestió.....	47,0%
	Informació bibliogràfica	43,9%
	Cerques a bases de dades	39,4%
	Gestió administrativa.....	36,4%
	Avaluació	36,4%
	Videotex.....	36,4%
Escolar	Formació d'usuaris	50,0%
	Mitjans de comunicació	50,0%
	Cerques a bases de dades	40,0%
	Avaluació	40,0%
	Wordperfect.....	40,0%
Nacional	Informació bibliogràfica	60,0%
	Gestió	60,0%
	Difusió.....	60,0%
Universitària	Formació d'usuaris	65,6%
	Gestió.....	62,5%
	Informació bibliogràfica	56,3%
	Cerques a bases de dades	54,7%
	Avaluació	50,0%
	CD-ROM	46,9%
	Selecció de monografies.....	39,1%
	Atenció a l'usuari	35,9%
	Màrqueting	34,4%
	Gestió administrativa.....	32,8%
	Selecció de publ. periòdiques	32,8%

Arxiu	Cerques a bases de dades	83,0%
	Gestió	83,0%
	Catalogació de publ. periòdiques	66,7%
	CD-ROM.....	66,7%
	Gestió administrativa.....	50,0%
	Avaluació	50,0%
Especialitzada o Centre de Documentació	Gestió	62,3%
	Cerques a bases de dades	54,1%
	CD-ROM	54,1%
	Informació bibliogràfica	49,2%
	Wordperfect.....	37,7%
	Avaluació	36,1%
	Selecció de publ. periòdiques	34,4%
	Catalogació de publ. periòdiques.....	31,1%
	Mitjans de comunicació	29,5%
	Gestió administrativa.....	27,9%
Màrqueting	27,9%	

S'han registrat les deu o onze temàtiques més sol·licitades. Dels centres amb menys respostes (escolar, nacional i arxiu) s'han proporcionat les temàtiques que interessin a més del 40%.

Com podem observar a la taula 2, els interessos professionals es dirigeixen a prioritzar els serveis i la gestió del centre on treballen.

En aquest sentit, es destaca l'opció de Gestió que recull el major nombre de demandes (arriba a un 59,1%). Biblioteques especialitzades i universitàries són les que la situen en primer i segon lloc, respectivament al voltant del 62%.

Avaluació s'inclou dins d'aquesta línia, és present a totes les tipologies de centres.

Es constata també la necessitat de millorar els serveis i donar més importància a l'usuari. Informació bibliogràfica, Formació d'usuaris, Difusió, Atenció a l'usuari i Dinamització oscil·len entre el 48,7% i el 31%. La Difusió i la Dinamització ocupen els primers llocs de demanda a les biblioteques públiques. L'enquesta reflecteix, amb això, la problemàtica existent actualment en aquests centres i la necessitat d'obrir línies de treball per a la captació de nous tipus d'usuaris i difondre'n els fons.

Donar als usuaris les eines suficients perquè es moguin independentment per la biblioteca i en coneguin els recursos i possibilitats preocupa sobretot als bibliotecaris que treballen a biblioteques universitàries i se situa com la seva primera

opció (65,5%). També és representat a les biblioteques públiques. La Formació d'usuaris no és, en canvi, representada a les biblioteques especialitzades.

Les cerques a bases de dades recullen el 54,1% de les demandes dels professionals de biblioteques especialitzades i centres de documentació. Es troben presents als altres centres amb percentatges més baixos.

Pel que fa a Automatització i Noves tecnologies les preferències apunten, amb diferència, al CD-ROM sobretot a les biblioteques especialitzades. La Informatització ha assolit només el 16% de respostes. D'entre aquestes s'ha optat per conèixer el format MARC (13 respostes) i pels sistemes integrats destacant-hi el VTLS (10 respostes). Entre les tipologies, la biblioteca universitària ha registrat més demandes que la resta. Videotex és present a les demandes dels professionals de biblioteca pública (36,4%). Actualment, s'està potenciant l'ús del videotex en aquest tipus de centre.

En general els cursos relacionats amb alguna part del procés tècnic compten amb baixos percentatges a l'entorn del 25%. S'exceptuen la Selecció de monografies per a bibliotecaris universitaris i la Selecció i Catalogació de publicacions periòdiques per als especialitzats i documentalistes on els percentatges són superiors.

Les opcions amb menys interès per als col·legiats que han enviat l'enquesta són: Psicologia, Grups especials d'usuaris, Wordstar i Literatura.

L'opció de Psicologia té un interès predominant en el treball amb l'usuari adolescent i jove i suma 13 respostes.

Els professionals (advocats, metges...) i els deficients físics i visuals que s'inclouen a Grups especials d'usuaris compten amb 3 demandes. Hi ha poc interès cap a un sector amb fort creixement actualment, sobretot en el camp de la biblioteca pública i escolar: els immigrants, que han rebut només una demanda.

La literatura infantil-juvenil està representada majoritàriament dins del conjunt de demandes de literatura.

3.4. Organització (taula 4)

Finalment, s'assenyalen els resultats de l'horari, la distribució i la tipologia de cursos.

Taula 4.

Organització de la formació, segons els col·legiats que han contestat l'enquesta (n=232).

Horari matí	110	...(47,4%)
Horari tarda	104	...(44,8%)

Horari dissabtes	113 ...	(48,7%)
Horari caps de setmana	65 ...	(28,0%)

Distribució:

- cursos menys intensius	88....	(37,9%)
- cursos més intensius	129....	(55,6%)
- no contesten.....	15.....	(6,5%)

Cursos	196....	(84,5%)
Seminaris	113....	(48,7%)
Conferències	59....	(25,4%)
Xerrades	22....	(9,5%)
Altres	10....	(4,3%)

S'han denominat cursos més intensius i menys intensius segons si el curs concentra més hores diàries i menys dies, i a l'inrevés.

L'organització s'ha dividit en tres apartats: horari, distribució i tipologia.

Quant a l'horari les preferències són equilibrades i es reparteixen entre matí, tarda i dissabte amb percentatges al voltant del 45%. El matí, a causa de l'horari de treball a les biblioteques públiques, és el més demanat per aquestes. El de tarda és preferit per les biblioteques especialitzades. A les universitàries, el percentatge es reparteix entre tarda i dissabtes de forma molt uniforme (57,8% i 56,3%, respectivament).

S'opta majoritàriament pels cursos més intensius: 55,6%.

Els tipus de formació amb més acceptació són els cursos amb duració de dos a cinc dies i els seminaris. Els primers compten amb un 84% de la demanda.

5. Conclusions

Pel que fa al nombre total de col·legiats, com ja s'ha comentat, el nombre de respostes és baix. Considerant que, probablement, les respostes pertanyen als col·legiats més interessats en la formació continuada, el resultat de l'enquesta serà útil per planificar i organitzar la nova programació de cursos.

El perfil professional de les respostes seria el col·legiat que exerceix la professió al sector públic en biblioteca pública, universitària i especialitzada o centre de documentació de Barcelona i que també viu a Barcelona.

S'observa una forta demanda de cursos sobre gestió dels centres i una preocupació per millorar els serveis i per l'usuari, aquesta ja en la mateixa atenció com en la formació d'aquest. Aquesta dinàmica és present a les tres tipologies

de centres amb més enquestes respostes (biblioteca pública, universitària i especialitzada o centre de documentació).

La difusió dels fons i la dinamització configuren les opcions destacades per a biblioteques públiques, amb la qual cosa revelen la necessitat de captar altres tipus d'usuaris a part dels escolars i estudiants que són, actualment, els més asidus, i promoure'n els fons potenciant la lectura pública.

Les preferències dels horaris dels cursos van lligades als horaris de treball, sobretot a les biblioteques públiques. Així mateix es compta amb els dissabtes fora també de l'horari laboral.

Els cursos tal i com es conformen tradicionalment són els més acceptats. Els seminaris compten també amb una forta demanda.

Aquests són els resultats de les opinions dels col·legiats que han respost l'enquesta. A partir d'aquí aquells marcaran les principals línies d'actuació per a la futura planificació i organització de cursos de formació continuada des del Col·legi.